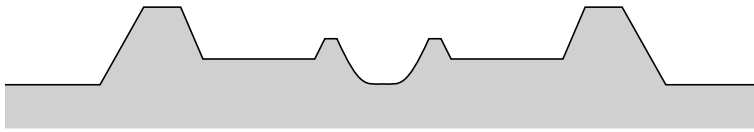

bron 17

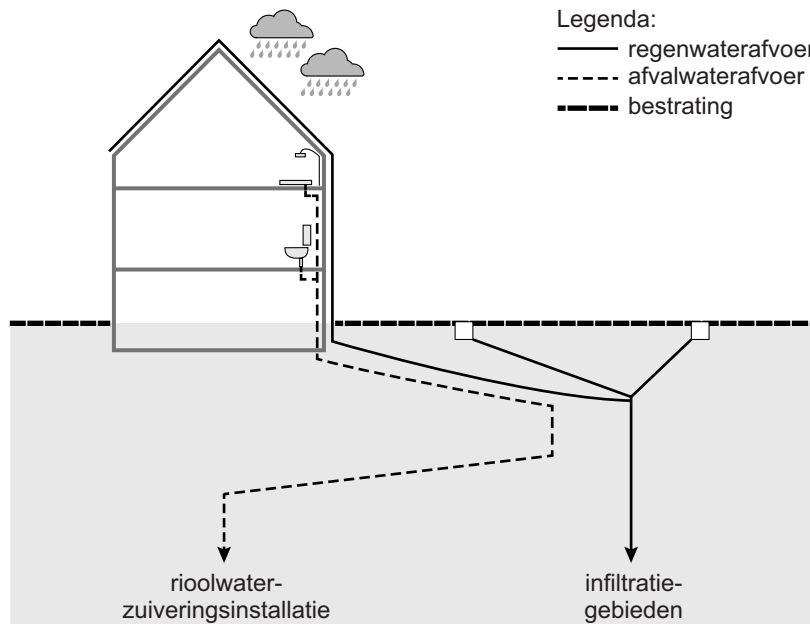
Schematische dwarsdoorsnede van een bedijkte rivier

- 1p 16 Bekijk bron 17.
→ Geef de oorzaak waardoor de uitwaarden hoger liggen dan het gebied aan de andere kant van de dijk.

bron 18

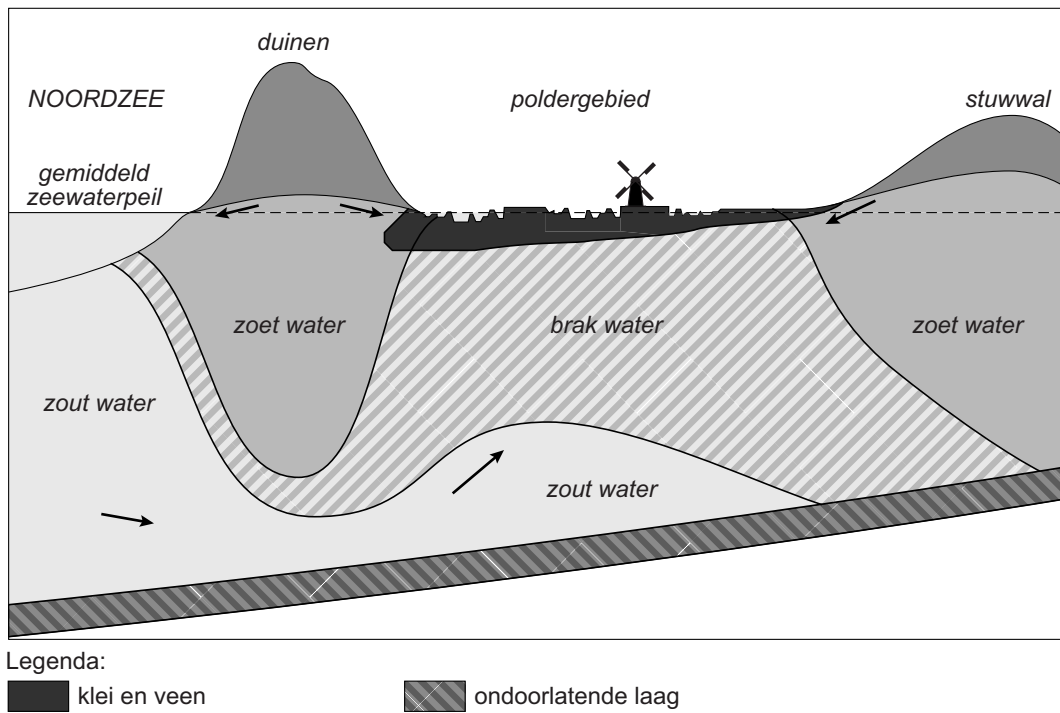
Gescheiden afvoer van regenwater en afvalwater in huishoudens

- 2p 17 Bekijk bron 18.
→ Geef een veelvoorkomende oorzaak van verdroging in stedelijke gebieden.
→ Geef de oorzaak waardoor de gescheiden afvoer van regenwater een goede oplossing is tegen verdroging.

bron 19

Dwarsdoorsnede duingebied

1p 18

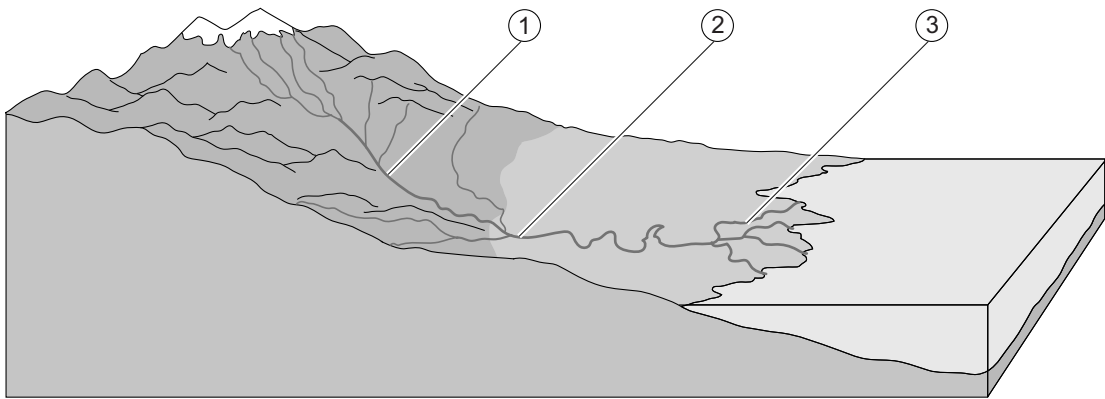
Bekijk bron 19.

Onder de duinen bevindt zich water dat gebruikt wordt om drinkwater van te maken.

→ Welk voordeel heeft dit duinwater ten opzichte van oppervlaktewater?

bron 20

Dwarsdoorsnede van het stroomgebied van een rivier

1p 19 Bekijk bron 20.

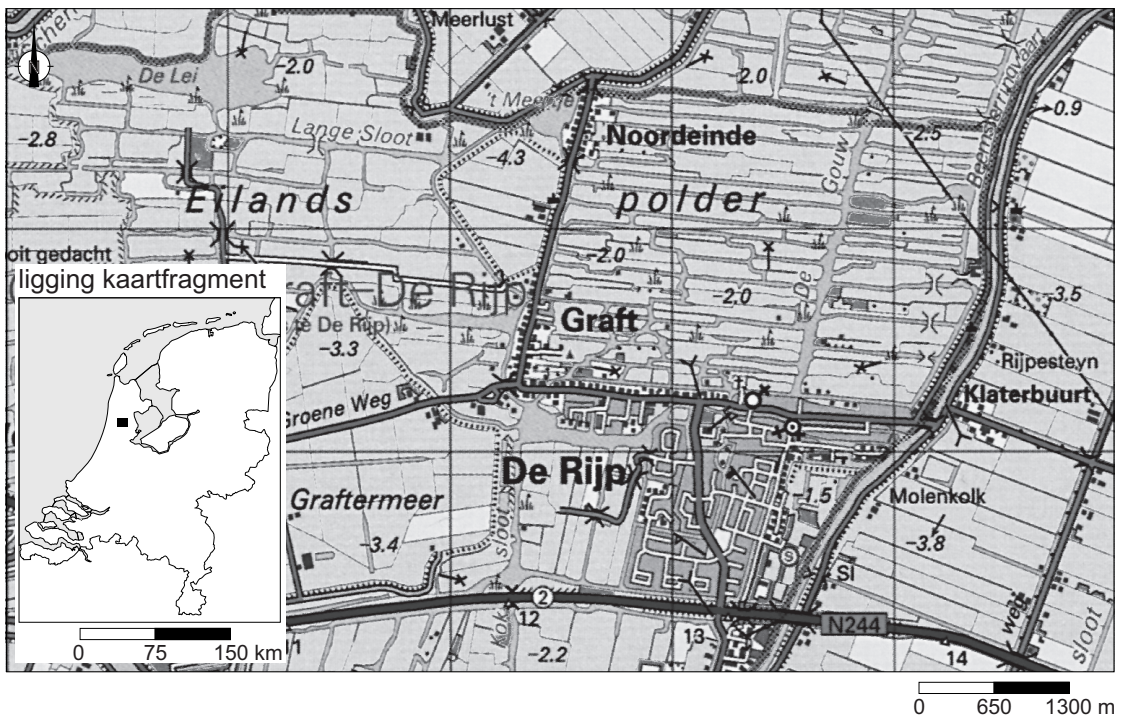
Door een rivier worden de verschillende sedimenten op verschillende plaatsen langs de rivier afgezet. In bron 20 staan de cijfers 1, 2 en 3 bij verschillende delen van de rivier.

Waar staan de cijfers van de rivierdelen juist bij de sedimenten?

	grind	klei	zand
A	1	2	3
B	1	3	2
C	2	1	3
D	2	3	1
E	3	1	2
F	3	2	1

bron 21

Topografische kaart van een laagveenlandschap

1p 20 Bekijk bron 21.

Over het gebied in bron 21 worden twee uitspraken gedaan.

Uitspraak 1: grondwater uit de polders in dit gebied wordt vaak gebruikt voor de drinkwatervoorziening.

Uitspraak 2: het gebied in bron 21 moet bemalen worden.

→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 22

Zeven begrippen over waterbeheer

1	bemalen
2	boezem
3	draineren
4	dijkverlegging
5	gemaal
6	kribben
7	nevengeul

2p 21 Lees bron 22.

In bron 22 worden zeven begrippen genoemd die met waterbeheer te maken hebben. Vier ervan gaan over waterbeheer van een polder.

→ Neem de vier cijfers van de begrippen die horen bij het waterbeheer van een polder over op het antwoordblad.

bron 23
De Maas

foto 1

foto 2

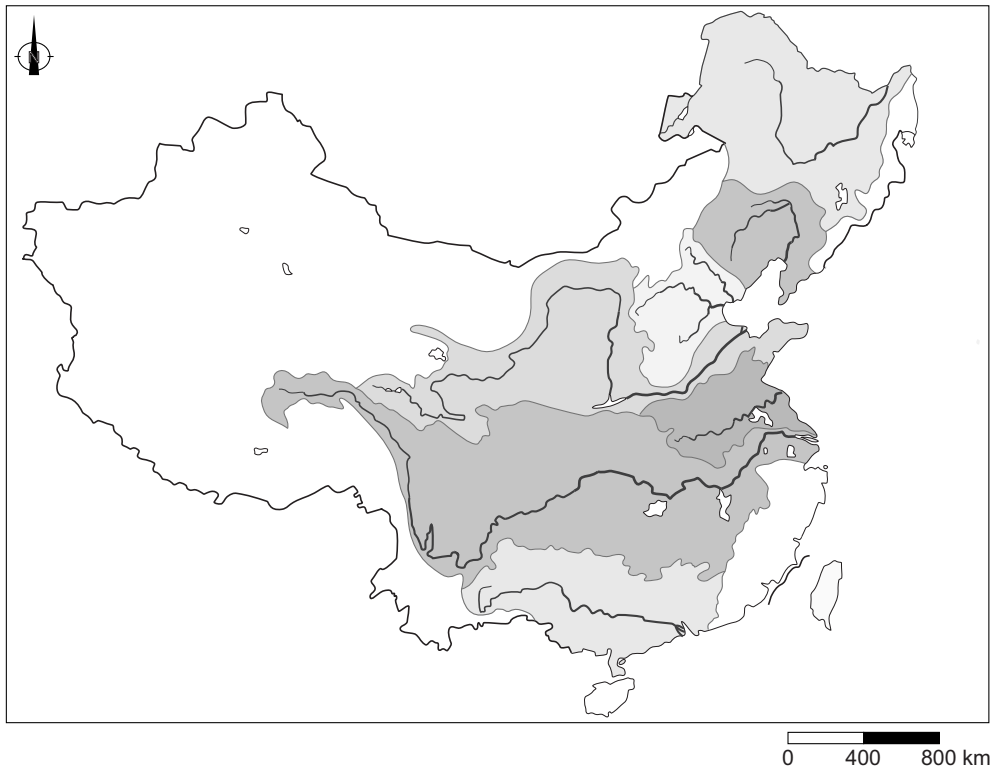

- 1p 22 Bekijk bron 23.
Bron 23 laat twee foto's van de Maas zien.
Op foto 1 is de stroomsnelheid ... **P** ... (*hoger / lager*) dan op foto 2.
Op foto 1 is het debiet ... **Q** ... (*groter / kleiner*) dan op foto 2.
Waar staan de woorden juist bij de letters P en Q uit de tekst?

	P	Q
A	hoger	groter
B	hoger	kleiner
C	lager	groter
D	lager	kleiner

bron 24

Stroomgebieden China

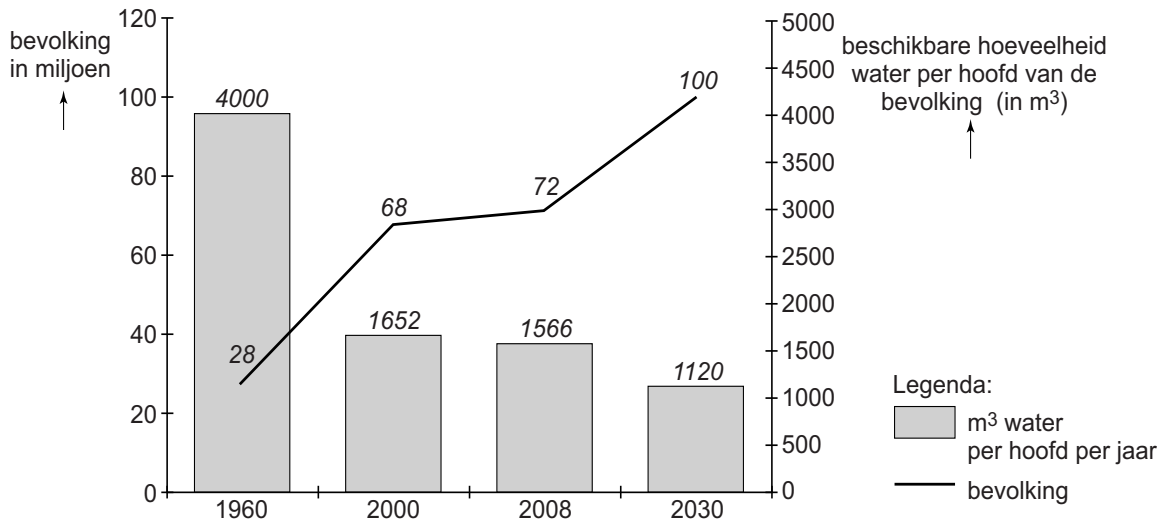

- 1p 23 Bekijk bron 24.
Over Chinese rivieren worden twee uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: Shanghai ligt in de delta van de Xi Jiang.
Uitspraak 2: de Chang Jiang en de Huang He zijn allebei gemengde rivieren.
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.
- 1p 24 Bij druppelirrigatie wordt water via slangen naar elke plant afzonderlijk gebracht. Gaatjes in de slangen zorgen voor de dosering van het water.
Over druppelirrigatie worden twee uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: druppelirrigatie leidt tot meer verdamping dan beregening.
Uitspraak 2: bij druppelirrigatie is de kans op verzilting kleiner dan bij beregening.
→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

- 2p **25** Vanuit het Midden-Oosten is er veel belangstelling voor nieuwe technieken om afvalwater te zuiveren. Terwijl water in West-Europa na zuivering meestal wordt geloosd op het oppervlaktewater, wordt in het Midden-Oosten het gezuiverde water vaak geschikt gemaakt voor irrigatie of industriële toepassingen of zelfs drinkwater.
- Geef een klimatologisch argument waarom er in het Midden-Oosten veel belangstelling is voor afvalwaterzuivering.
 - Geef een demografisch argument waarom er in het Midden-Oosten veel belangstelling is voor afvalwaterzuivering.
- 1p **26** Over de rivieren in het Midden-Oosten worden twee uitspraken gedaan.
- Uitspraak 1: de toename van geïrrigeerde landbouw in Oost-Turkije zorgt voor minder water in de Eufraat in Irak.
- Uitspraak 2: de Eufraat en de Tigris ontspringen in het bergland van Oost-Turkije waar relatief veel stijgingsneerslag valt.
- Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 25

Turkije, bevolking en beschikbare hoeveelheid water per hoofd van de bevolking, 1960-2030

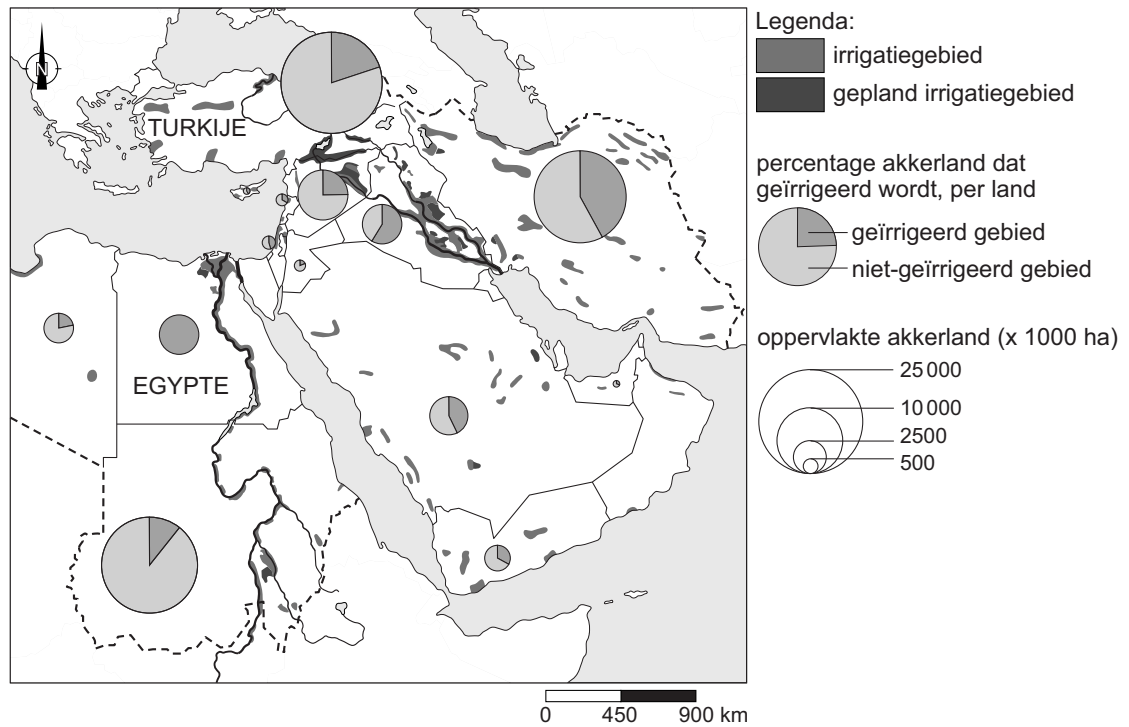
1p 27 Bekijk bron 25.

Welke uitspraak over bron 25 is juist?

- A Het bevolkingsaantal neemt toe en de beschikbare hoeveelheid water per hoofd van de bevolking neemt af.
- B Het bevolkingsaantal neemt toe en de beschikbare hoeveelheid water per hoofd van de bevolking neemt toe.
- C Het bevolkingsaantal neemt af en de beschikbare hoeveelheid water per hoofd van de bevolking neemt af.
- D Het bevolkingsaantal neemt af en de beschikbare hoeveelheid water per hoofd van de bevolking neemt toe.

bron 26

Irrigatie in het Midden-Oosten

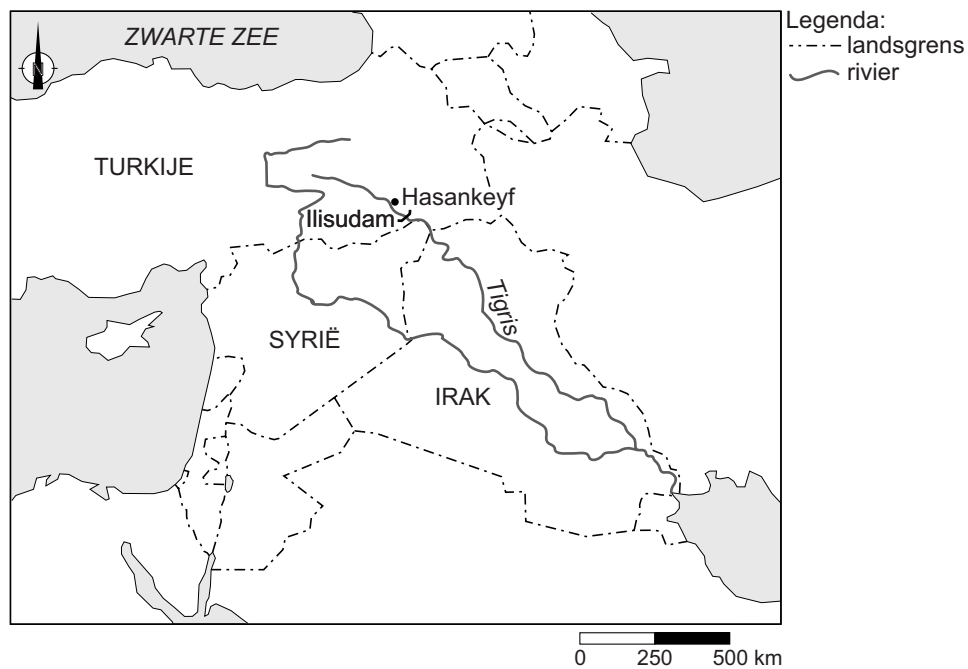
1p 28 Bekijk bron 26.

Welke uitspraak over bron 26 is juist?

- A Egypte heeft de grootste oppervlakte geïrrigeerd akkerland in het Midden-Oosten.
- B In Egypte wordt voor irrigatie vooral oppervlaktewater gebruikt.
- C In Turkije vindt irrigatie alleen in het oosten plaats.
- D In Turkije wordt meer dan 25% van het akkerland geïrrigeerd.

bron 27

Ilisudam, Turkije

bron 28

Krantenartikel

Hasankeyf heeft een eeuwenoude geschiedenis. Het stadje is 12.000 jaar oud en ligt aan de Tigris. Hasankeyf zal na de bouw van de stuwdam bij Ilisu onder water staan. Veel mensen kwamen vroeger deze stad bezoeken vanwege zijn oudheden. De toeristenwinkels, hotels en restaurants zijn inmiddels allemaal gesloten. In 2016 was al 80% van de bouw van de dam klaar.

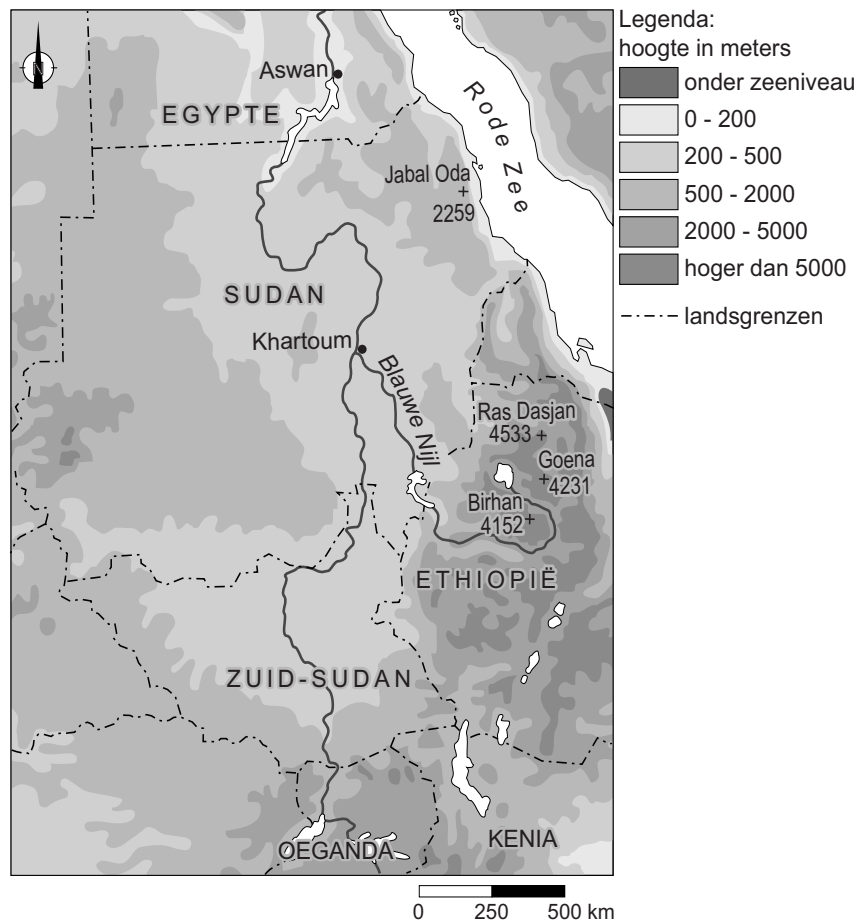
1p 29 Bekijk bron 27 en lees bron 28.

De bouw van de Ilisudam levert naast nadelen ook voordelen op. De bouw van de dam zorgt tijdelijk voor extra werkgelegenheid.

→ Noem nog een voordeel van een stuwdam.

bron 29

Deel stroomgebied van de Nijl

1p 30 Bekijk bron 29.

Eén van de bronnen van de Nijl ligt in Ethiopië. In tegenstelling tot Egypte is er op de Blauwe Nijl in Ethiopië weinig scheepvaart.

→ Geef hiervan een natuurlijke oorzaak met behulp van bron 29.

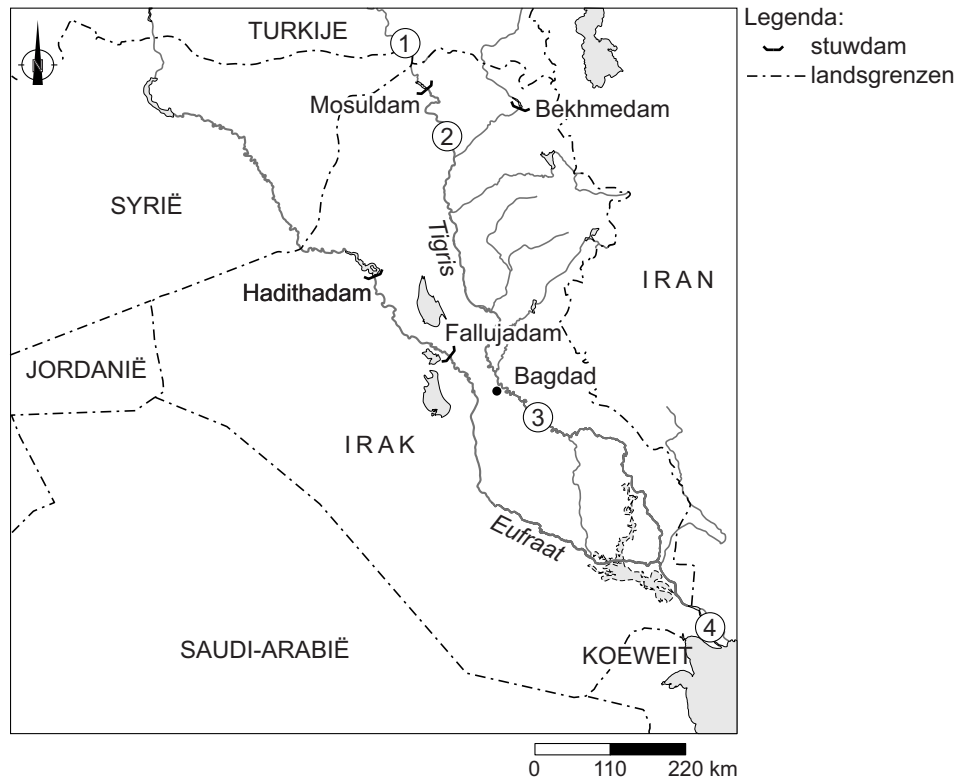
bron 30

Mosuldam Irak, 2016

De Mosuldam - de grootste stuwdam van Irak - kan elk moment bezwijken. Mocht de dam echt doorbreken, dan ontstaat een twintig meter hoge vloedgolf. Die vloedgolf kan tot een miljoen mensen treffen.

bron 31

Deel van het Midden-Oosten

- 1p 31 Lees bron 30 en bekijk bron 31.
Op de kaart in bron 31 staan de cijfers 1, 2, 3 en 4.
Bij welk cijfer zal het overstromingsgevaar het grootst zijn bij het breken van de Mosuldam?
- A bij 1
 - B bij 2
 - C bij 3
 - D bij 4

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.